

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

พรรษา ๑๐ เต็มมากเรื่องความทุกข์ความสุข

เงินสิงคโปร์หรือนี่ (ครบ ๑ เหรียญเท่ากับ ๒๕ บาทครับ) ที่ไหนมาหัวเมืองไทยมันต่ำ ทำเมืองนอกเมืองนาสูงเหยียบแต่หัวเมืองไทย อ้าว จริง ๆ นะ คนเราไม่มีแก๊จมันเป็นสาระได้ยังไง เมืองไหนมา ๆ เหยียบหัว ๆ เมืองไทย แสดงว่าต่ำมาก แล้วหมอบให้เขาเหยียบตลอด ไม่มีแก๊จที่จะพิตตัว อ้าว พุดจริง ๆ เรา อะไรก็ดี ๆ ๆ นี่ที่หมอบหัวลงไปให้เขาเหยียบเอา มาจากเมืองนอกเมืองนาแล้วดีหมด ของเจ้าของไม่สนใจ ของข้างนอกแล้วดี ๆ ของภายในไม่ดี นี่ที่ว่ำก้มหัวลงตลอด ไม่ได้พิตตัวขึ้นเพื่อเป็นหลักเป็นเกณฑ์ เสียตรงนี้เมืองไทยเรา เสียจริง ๆ ไม่ใช่เสียเล่น ๆ ทำไมจิตใจจึงข้ามหัวเจ้าของ ข้ามหัวตัวเองไป ก้มหัวลงให้เขาเหยียบหัวไป ถึงวาระจะแยกก็แยกอย่างนี้ธรรมะนะ ไม่ใช่จะเป็นช่องเดียว ๆ แบบเถรตรงนะ ต้องมีแยกมีแยะ อะไรก็เห็นแต่ข้างนอกดีแล้ว ข้างในจะเหลวไหลไปตลอด เป็นอย่างนั้นนะ

สอนทุกแบบแหละเมืองไทยเรา เพราะเมืองไทยเราเป็นชาวพุทธ พุทธศาสนาคือธรรมอันเลิศเลอ มองเห็นหมด สอนหมดอันไหนไม่ดี ๆ ธรรมตำหนิ ๆ อย่างที่พุดเหล่านี้ ธรรมตำหนิชาวพุทธเราไม่รู้เนื้อรู้ตัว ก้มหัวลงไปเรื่อย ๆ ให้เขาเหยียบไปเรื่อย ๆ นี้เรียกว่าธรรมสอนโลก ตรงไหนควรตำหนิก็ต้องตำหนิ พุดเหล่านี้พุดให้คิดนะ คนไทยเราก็เป็นสาระเช่นเดียวกับคนทั่ว ๆ ไป เมืองไทยเราก็เหมือนเมืองทั่ว ๆ ไป สิ่งที่ไม่ควรก้มก็ไม่ควร จะก้มจนเกินไปให้เขาเหยียบไปโดยไม่คิดไม่อ่าน ไม่ถูก ต้องคิดต้องอ่านซิ

ควรจะพิตตัวเราให้ดีขึ้น ๆ อะไรที่เขาเหนือเราอมรับ เรายังสู้เขาไม่ได้ ช่วยตัวเองไม่ได้ เอา อาศัยเขาก่อน อาศัยเขาก็เพื่อจะพิตตัวเองด้วย อย่างนั้นถูกต้อง อันนี้ก้มไปตลอด ๆ เป็นนิสัย สุดท้ายก็ระบาศาดกระจายกันหมดทั้งเมืองไทยเรา เป็นเมืองก้มหัวหมอบไปเลย ที่ไหนมาให้เหยียบหัวไปเลย ๆ เมืองไทยเราไม่ใช่หัวหมาเนาะ หัวหมาก็ลงไปเหยียบมันซิ หัวไอ้ปุ๊กก็ มันไล่กัดเอาหลงทิศ นั้นเห็นไหม หัวมันก็มีค่า หัวคนทำไมจึงไม่มีค่าสักนิด สู้หัวหมาไม่ได้ ฟังให้ดีนะ

ท่านทั้งหลายเคยได้ยินไหมธรรมะประเภทนี้ นี่พุดเพื่อให้รู้เนื้อรู้ตัว ไม่ได้พุดเพื่อเหยียบย่ำทำลาย พุดเพื่อให้รู้เนื้อรู้ตัว พิตตัวขึ้นให้ดี ไม่งั้นหาวันดีไม่ได้ ทุกอย่างจะหมอบไปตลอด หมอบเป็นบ่อยเขาไปตลอด ต้องคิดต้องอ่าน ธรรมพระพุทธเจ้าท่านสอนอย่างนี้

ฟังเอา เหยียบหัวคนทั้งเมืองไทยเหยียบไปได้สบายๆ เหยียบหัวหมาตัวเดียวไม่ได้ มันไล่กัดเลยนะ แสดงว่าหมานี้ดีกว่าคนทั้งเมืองไทยเรา เอาไปคิดข้อนี้ ตรงไหนต่ำต้องบอกว่าต่ำสิ ถึงจะสูงก็ตาม เดินไปสูงไปนี่ก็ตาม แต่มันต่ำกว่าหัวหมา เข้าใจไหม เขาเหยียบได้ง่าย เขาเหยียบเอาๆ หัวหมาเขาไม่เหยียบ แต่หัวคนนี่เหยียบแหลกเมืองไทยเราก้มหัวให้เขาเหยียบไปเรื่อย ๆ ไม่คิดไม่อ่านอะไรเลยยังงั้นกัน ต้องคิดต้องอ่านสิ

เห็นของอันไหนเขาดิ โกล้เข้ามาๆ ดูเป็นคติตัวอย่างไปเรื่อย ๆ ถึงถูก ทุกอย่างเอามาเป็นคติเครื่องเตือนตนเอง เตือนตนเองไปเรื่อย ๆ มันก็ดีไปเรื่อย ๆ คนเรา ถ้าไม่คิดก็ไม่ได้เตือนตนเอง มันก็ไม่มีสติสังขโมปัญญาคิดอ่านเพื่อสารประโยชน์ต่อไป มันก็เหลวไหลไปเรื่อย ๆ อย่างนั้น ให้จำนะ เมืองไทยเราเมืองเหลวไหล เมืองไขว่คว้า อะโรมาคว่ำหมด ถ้าเป็นของเมืองนอกเมืองนาคว่ำหมด แม้ที่สุดแอปเปิลแอปเปิ้ลไปหาดูตามสวน อดอยากอะไรเมืองไทยเรา นี่มาจากเมืองนอกนะแอปเปิล เราจะพาดหน้าผากมันพร้อมเรา เข้าใจไหม

สอนธรรมตามันไม่ได้เรื่อง ใส่หน้าผากเปรี้ยวเข้าไป นี่แอปเปิล เป็นยังงั้นแอปเปิ้ลนี่เจ็บไหม นั่น ให้มันได้คิดแอปเปิ้ลอันนี้ แอปเปิ้ลอันนั้นมันไม่ได้คิด แอปเปิ้ลอันนี้มันได้คิด เข้าใจไหม ความหมายว่าอย่างนั้น ไม่งั้นมันไม่ได้คิดได้อ่านอะไรเลย เหลวไหลไปเรื่อย ๆ กลายเป็นเมืองไขว่คว้า อะโรมาคว่ำหมบๆ ไม่มีสติปัญญาคิดอ่านตัวเองเพื่อพิถีพิถันตัวเองบ้างเลย ใช้ไม่ได้ ต้องคิดสิ

มาปฏิบัติธรรมก็แบบนั้นละ แบบนิสัยอย่างนั้นละมาใช้ มันก็ไม่ได้เรื่องได้ราวอะไรเลอะๆ เทอะๆ ไปอย่างนั้น ตัวเองยังได้พิถีพิถันตัวเองอยู่ในระหว่างกิเลสกับธรรม วันไหนมันอ่อนแอเกินไป ดัดกันในเวลานั้น ไม่อย่างนั้นไม่ได้นะ จะปฏิบัติตามความอ่อนแอก็จะอ่อนแอเรื่อย ๆ ไปอย่างนั้น ไม่ได้ข้คิดอ่านอะไรเลย ทำความเพียรก็เดินไปอย่างนั้นละ เดินจงกรม ขามีก็เดินไปอย่างนั้น ขาไ้ก็มัน ๔ ขา ถ้าว่าขาสองขาก็สู้มันไม่ได้ ขาไม่มีสติ ขาไ้ก็มันมี ๔ ขา มันไม่มีสติก็ไม่มีใครถือสี่ถือสา ไ้เราสองขาเป็นขาคนด้วย สู้ขาไ้ก็ไม่ได้ เออะอะมันเห่าโวกเลยไ้ก็ มันฉลาดอยู่นะดูหมาตัวนี้แปลก ๆ อยู่ ฉลาด ขยัน ถ้าเป็นคนก็ขยัน ฉลาด นอนพับตามันมอง มันไม่นอนแบบตายเหมือนพวกไ้จ้้้้้้้้้้้้้้้้้

หมาด้วยกันสามสี่ตัวเราก็ดู มันต่างกัน เราก็บอกว่าไ้ก็นี้มันต่างเขา มันฉลาดอยู่นอนพับนี้ตามันจะมอง หมอบแล้วมองๆ มันไม่ได้นอนแบบตายเลยนะไ้ก็ ปู๊ปปู๊บลุกขึ้นแล้วจ้อมองนั้นมองนี้ เราดูมัน มีวันหนึ่งเราตัดเอา ตั้งแต่เขาเกิดมาไม่เคยถูกไม้เรียวนะ ไ้ก็ก็ไม่เคยถูกไม้เรียวเลย ใครก็รักมันๆ ไม่เคยมีใครเตะมันเลย มันไม่รู้จักไม้เรียว ที่นี้นิสัย

มันชอบขู้อั้วหมี อะอะขู้อั้วหมี อั้วหมีก็เฉยไม่สนใจ วันนั้นไปขูไปกัดมันยังงไม่ทราบอยู่ใน
ครว้นั้น ชัดอั้วหมี อั้วหมีมันเจ็บมันก็ร้องวักขึ้น เลยวักวักใส่กัน มีวันนั้นละอั้วหมีต่อสู้กับ
อั้วกั้ว ทุกวันไม่มีละ มีแต่อั้วกั้วเหยียบหัวอั้วหมีไป

อะอะก็ไล่กัดอั้วหมี อั้วหมีเป็นตัววิ่งหนี อั้วกั้วเป็นตัวไล่กัด เป็นอย่างนั้นนิสัยตลอด
มา วันนั้นมันเป็นนิสัยอย่างนั้นแหละเอามาใช้ วักวักกัดอั้วหมี อั้วหมีคงเจ็บมันเลยวัก
วักใส่ มีวันนั้นละ อั้วหมีวักวักใส่อั้วกั้ว วักวักใส่กัน เราก็เลยเรียกมาทั้งสองตัว อั้วกั้ววิ่ง
หนีไม่ให้จับ ไปจับมาได้ มันไปไหนไปตามเอามา ตามอ้อมเอามาแล้ววางลง เอาไม้เรียว
ชัดเสีย ๔ หน เปรี้ยวๆ ตีให้เจ็บนะ ฟาดอั้วหมีเสียก่อน อั้วหมี ๓ หนเปรี้ยวๆ ตีให้เจ็บ
แล้วก็จับอั้วกั้วมา ทั้งสองตัวอยู่ต่อหน้า จับอั้วกั้วมาใส่เปรี้ยวๆ ถึง ๔ เปรี้ยว อั้วหมี ๓ เปรี้ยว
ไม่ร้องสักแอะนะ นิ่งเลยเชียว ถูกเราตี ตีเจ็บนะ วันนั้นละวันอั้วกั้วถูกไม้เรียว พอหลุดมือ
ปล่อยปั๊บวิ่งไปนอนอยู่ปากประตูลูกกรง วันนี้อารมณ์ไม่ดี เจ็บมาก

ตีให้เจ็บจริงๆ นะ ตีให้รู้โทษรู้ภัย ตีให้เจ็บจริงๆ ส่วนอั้วหมีใส่ ๓ เปรี้ยว เสร็จแล้ว
อั้วหมีไปนอนสบายเฉย ไม่มีอะไรนะ เฉย อั้วกั้วเจ็บ วันนี้อารมณ์อั้วกั้วเสีย แต่อั้วหมีเฉยไม่
มีอะไรเลย เราดูมันเล่นของมันสบายๆ ใส่ ๓ เปรี้ยวแล้วอั้วหมียังอยู่สบายๆ อั้วกั้วนี่วิ่งมานี่
เลย นั่นละมันผิดก็ต้องตี เข้าใจไหม ก็มีเท่านั้นละ ส่วนอั้วหมีมีเรื่องมันขูใส่เขา พอขูใส่เขา
ก็เปรี้ยวแหละไม่ได้ตีแรงอะไร แต่วันนั้นเอาแรง อั้วหมีก็แรง อั้วกั้วก็แรง แต่สำคัญไม่ร้อง
อึ้อๆ แะ้อๆ แม้คำเดียวไม่ร้องเลย ใส่ลงเปรี้ยวๆ หมอบนิ่งเลย ชัดลง พอปล่อยหลุดมือนี้
เปิดเลย อั้วหมีไปอยู่ข้างๆ ไปเล่นอยู่นั้นสบายๆ ไม่มีอารมณ์อะไร ส่วนอั้วกั้วอารมณ์เสีย เรา
ดู นั่นเห็นไหมละ ตั้งแต่หมาเขาก็สอนเขาก็เขี่ยน เราไม่สอนเราเขี่ยนเราตีเราจะตีได้ยังไง
ต้องฟัดเจ้าของซิ ปล่อยเลยตามเลยมันเลอะเทอะ

ยิ่งพุทธศาสนา ศาสนาของพระพุทธเจ้า แหม ละเอียดลอสุดขีดเลยนะ ไม่มีที่ไหน
ละ เราได้พิจารณาทางภาคปฏิบัติขึ้นเวทีกัน เอาอุบายวิธีของธรรมมาแก้กิเลส กิเลสจะกลัว
แต่ธรรมเท่านั้นนอกนั้นไม่กลัว ถ้าเป็นธรรมแล้วกิเลสกลัว ฝึกทรมานตน เอาอย่างนั้น
แหละ นักบาก็เอา เก่งกว่าอั้วหมีอั้วกั้วอีกเวลาเราฝึกเรา ถึงขั้นมันจะสลบก็มี เช่นนั่งตลอด
รุ่งนี้เด่นมากทีเดียว ที่ว่าทุกข์มากที่สุดนั่งตลอดรุ่ง ตั้งแต่คำ บางวันตะวันยังไม่ตกเลยนั่ง
แล้ว ชัดตลอดรุ่งเลย ไม่ให้กระดูกกระดูกไปไหน ไม่ให้เปลี่ยนอิริยาบถ ไม่ให้พลิกแพลง
เปลี่ยนแปลงไปไหน ทำขัดสมาธิ ตั้งสัจจอธิษฐานวันนี้จะนั่งตลอดรุ่ง ตั้งสัจจะบังคับ
เจ้าของ มีข้อยกเว้นข้อเดียว คืออยู่ในวงครูบาอาจารย์พระเณร เว้นแต่มีเหตุฉุกเฉินหรือ
อะไรเกิดขึ้นภายในวัด หรือครูบาอาจารย์พระเณรทั้งหลายเท่านั้น เราจึงจะลุกจากที่ไปช่วย

เหตุการณ์นั้นๆ นอกจากนั้นแล้วสำหรับเราเองไม่ให้มี เอ้าปวดหนักออกเลย ปวดเบาออกเลย จะไม่ยอมลุกจากที่ เป็นอะไรเป็นเลย สลบล้มลุกขึ้นนั่ง จะไม่มีถอย ชัดเลย

นั่นละที่นี้เวลามันนั่งนานๆ ทุกข์มาก ๆ นี่ตัวของเรานั่งเหมือนหัวตออะ ความทุกข์ทั้งหลายที่โหมเข้ามาในตัวของเราเหมือนกับไฟไหม้หัวตอ อยู่ในตัวของเราเอง ทุกข์มาก เวลานั้นเป็นเวลาที่ใช้สติปัญญาอย่างสุดเหวี่ยงเลย เราจะทนทุกข์เฉยๆ ไม่ได้ไม่ถูก ต้องพิจารณาแยกแยะเรื่องกองทุกข์ทั้งหลาย กองทุกข์อะไรเป็นทุกข์ ทุกข์มาจากไหน ไล่ไปหาหน้ เนื้อ เอ็น กระดูก ตับ ไต ไล่ พุง ในอวัยวะของเราทั้งหมดนี้ อะไรเป็นทุกข์ ก็สรุปลงว่าหน้-เนื้อเป็นทุกข์หรือ คนตายแล้วหน้-เนื้อ มีไหม หน้-เนื้อมีเอาไปเผาไฟเขาว่าไง เขาไม่ได้เห็นว่าจะไร เวลานั้นมันว่าเพราะอะไร มีใจเป็นผู้ครองอยู่นั้น ไล่เข้าหาใจ ไล่เข้าไปหาอาการต่างๆ ทุกอย่าง

ทุกข์มากเท่าไรยิ่งหมุน เอาจนกระทั่งถึงว่า เอ้า อะไรจะตายก่อนตายหลังให้รู้กันในวันนี้ ให้ถอยไม่มี พัดกัน เหมือนว่าไฟนี้ละโหมเข้ามาหัวตอที่เราั่งอยู่นี้ ทุกข์แสนสาหัส สติปัญญาก็หมุนตลอด ยิ่งหมุนมากเข้าไปๆ สุดท้ายก็ได้หลักได้เกณฑ์ พอได้เท่านั้นละ ทั้งๆ ที่ไฟมันเผาหัวตออยู่ในขณะนั้น พอสติปัญญารอบตัวแล้วเท่านั้น ตับพริบเลย ไม่มีเลยทุกข์ ใจลงพริบเท่านั้นจำไปหมดเลย กายก็ไม่เห็นมีอะไร จิตก็จำขึ้นมาแล้ว นั่นได้หลักแล้ว นี่ละที่ไฟไหม้หัวตอคือร่างกายเรา ได้แก่ทุกข์เวทนา มันไหม้เอา

หมุนตัวไม่หยุดไม่ถอย สติปัญญาแก้ทัน แก้ทันก็ดับกันได้เลย ในขณะนั้นจิตก็แสดงความอัศจรรย์ขึ้นมา นี่เรียกว่าทุกข์มาก ในส่วนร่างกายที่เราได้ฝึกกรรมานเรามา นี้ มีการนั่งตลอดรุ่ง ๑๒-๑๓ ชั่วโมง ไม่ให้พลิกแพลงไปไหนเลย เยี้ยวไม่มี ชี้นี้ไม่มี มีก็ออกเลย ที่จะให้ลุกไปนี้ไม่มีทาง บังคับขนาดนั้น ก็ไม่เคยปวด ปวดหนักไม่ปวด ปวดเบาไม่ปวด ส่วนปวดเบาไม่มีละ เพราะเหงื่อมันเปียกหมดแล้วจิ๋ว มันไม่ใช่เหงื่อธรรมดา มันเป็นยางตาย คนจะตาย แต่จิตใจบังคับไว้อย่างแน่นหนามันคง ตายเท่านั้นว่างั้น เอาตายเข้าว่าเลย เวลานั้น

ลงได้ทุกคืน ในบรรดาที่เราั่งตลอดรุ่งมัน ๙ คืน ๑๐ คืนนะ เว้นคืนสองคืนบ้าง สามคืนบ้าง นั่งตลอดรุ่งๆ นั่งที่ไรเป็นอย่างนั้นทุกวัน แต่ก็ได้รับความอัศจรรย์ทุกวันเพราะ สติปัญญาหมุนตัว ๆ ทุกข์มากเท่าไรสติปัญญายังหมุนหนักเข้าไป สุดท้ายก็มันก็รอบตัว พอรอบตัวแล้วจิตมันก็ลง พอลงแล้วกายนี้เจ็บ หายหมดเลยบางที่ เจ็บเลย เหลือแต่ความแปลกประหลาดอัศจรรย์ มีอันเดียวเท่านั้น ชี้ได้เลยว่ามีอันเดียวสักแต่ว่าปรากฏ เป็นความอัศจรรย์อยู่ลึกๆ นั่นลงแล้ว

จนกระทั่งถอนขึ้นมา พอถอนขึ้นมาแล้วทุกข์ก็ค่อยเริ่มขึ้นมาอีก พิจารณาอีก แต่จะพิจารณาเอาแบบเก่ามาใช้เทียบนั้นเทียบนี้ไม่ได้นะ ต้องเป็นปัจจุบัน เกิดขึ้นในปัจจุบัน พิจารณาในปัจจุบัน แม้จะพิจารณาแบบเก่าก็ตาม แต่เป็นของที่เกิดขึ้นสด ๆ ร้อน ๆ ในปัจจุบันก็ใช้ได้สด ๆ ร้อน ๆ ถ้าเราจะไปเทียบเอาอันนั้นมาอันนี้มาไม่ได้ ไม่ถูก ไม่ดับ ไม่ได้ อุบาย ต้องเป็นสติปัญญาเกิดขึ้นสด ๆ ร้อน ๆ แม้จะเหมือนเก่าแต่เป็นสด ๆ ร้อน ๆ ก็เป็นของใหม่ตลอดไป แก่ได้ ๆ นี่เรื่องความทุกข์ แต่ไม่เคยพลาด นั่งตลอดรุ่งคืนไหนไม่เคยพลาด ที่นั่งแล้วออกมาจิตใจไม่ได้อะไรเลย ไม่เคยมี เพราะมันสละตายใส่กันแล้ว มันต้องได้ นี่ก็ได้ อย่างนั้นจริง ๆ พุทธถึงการฝึกการทรมานตน

ที่นี้ความอัศจรรย์นั้นละมันเหนือทุกอย่างในความทุกข์ทั้งหลาย ที่เราเคยทุกข์มากน้อยนี้ ความอัศจรรย์ที่เคยรู้เคยเห็นนั้นเป็นผลที่เด่นมากทีเดียว มันละเรามุ่งต่ออันนั้นจะเป็นอะไรก็เป็น แน่มันก็เลยเป็นเรื่องเล็กน้อย ชัด ลง ๆ นี่พูดถึงเรื่องความทุกข์ทางร่างกาย ความทุกข์ทางด้านจิตใจจะว่าใจเป็นทุกข์มันก็ไม่เห็นมี เรื่องความทุกข์ทางร่างกายยอมรับนะ แต่อุบายวิธีการที่จะเป็นความแปลกประหลาดอัศจรรย์ในจิตเกิดขึ้นจากกองทุกข์ภายในร่างกายบีบบีบกัน นี่การฝึก

เราก็กังวลตั้งแต่วชมานี้ พรรษาที่ ๑๐ เป็นพรรษาที่เด่นมากที่สุดในเรื่องความทุกข์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ จิตใจบังคับ วันนี้นั่งตลอดรุ่งจิตจะยิบเย็บออกไปคิดเรื่องใดไม่ได้เด็ดขาด ไม่ให้ออกคิดเลย ให้คิดอยู่ในวงอริยสัจอย่างเดียวนี่เท่านั้น วันนั้นจึงว่าบังคับทั้งจิตจะคิดออกไปแฉ่ใด ๆ ไม่ได้ ให้คิดอยู่ภายในร่างกายที่จะแก้กิเลสของตัวเองเท่านั้น นี่บังคับทางด้านจิตใจ บังคับทางด้านร่างกาย เอ้าจะทุกข์ขนาดไหนมันไม่เลยตายเอาตายเข้าว่าเลย นี่ก็เป็นความทุกข์แสนสาหัส

เรียกว่าในพรรษาที่ ๑๐ เป็นพรรษาที่เด่นมากในชีวิตแห่งนักบวชของเรา เพราะนั่งตลอดรุ่งเรื่อย ๆ ด้วย แล้วกลางวันไม่ยอมนอน หากว่ามันจะง่วงนอนก็ลงไปเดินจงกรมเสีย จากนั้นก็ไปอาบน้ำเสีย เว้นแต่คืนไหนถ้าเรานั่งตลอดรุ่งแล้วกลางวันก็นอนให้ ถ้าไม่ได้นั่งตลอดรุ่งไม่ยอมนอนพักกลางวันเลย บังคับตลอด ในพรรษานั้นเรียกว่าทุกข์มากทีเดียว ร่างกายก็ขัดกันเสียจนเต็มเหนี่ยว จนจะเป็นจะตาย จิตใจก็ได้ความอัศจรรย์ในพรรษานั้น

การฝึกจิตเราบีบบังคับไม่ให้คิดออกนอกกลุ่มนอกทางยิบ ๆ แยะ ๆ ที่เคยคิดห้ามทั้งหมด มันจึงเป็นทุกข์มาก ไม่ให้คิด ทุกข์มากทีเดียว เราก็รวมย่อลงมาแล้วได้พรรษาที่ ๑๐ เป็นพรรษาที่หนักมากทั้งทางร่างกายและจิตใจ นอกจากนั้นถึงจะทุกข์ก็ทุกข์เป็นสัดส่วน ทุกข์ทางร่างกายหนักบ้าง บางทีจิตใจหนักบ้าง ไม่เสมอกัน แต่ปีนั้นเป็นปีที่เอา

กันทั้งสองเลย บังคับทั้งทางร่างกายและจิตใจจึงทุกข์มากที่สุด นี่การฝึกกรรมเรียกว่า
เด่นที่สุดในพรรษาที่ ๑๐ จำพรรษาบ้านนามนกับหลวงปู่มั่น นั่นละที่ว่านั่งตลอดรุ่ง ๆ
พรรษานั้นเป็นพรรษาที่หนักมากที่สุด

หมากพลูบุหรีตัดหมดเลยนะ หมากนี้ก็ฉันมาตั้งแต่นั้น แต่ในพรรษานั้นขาดสะบั้น
ไปเลย ไม่ให้มีเลย ส่วนบุหรีเราไม่สูบอยู่แล้ว หมากฉันก็ตัดขาดไปด้วยกันหมดเลย ไม่เอา
เท่านั้นแหละ การฝึกในพรรษา ๑๐ เป็นพรรษาที่เด่นมากที่สุดเรื่องความทุกข์ใน
ร่างกายที่ถูกกรรมก็ดี เรื่องความสุขที่แปลกประหลาดอัศจรรย์ก็ดี เพราะเกิดขึ้นจาก
นั่งตลอดรุ่งก็คือพรรษานั้น ทุกข์กับสุขจึงว่าเด่นทั้งสองเลยเชียวนะ เราฝึกกรรมมา

จากนั้นจิตก็ตั้งรากตั้งฐานได้เรื่อย ๆ ๆ ต่อจากนั้นไปทีนี้จิตจะได้รับความทุกข์
มากกว่าส่วนร่างกายนะ พอจิตก้าวขึ้นสู่หลักสู่เกณฑ์ มีหลักเกณฑ์เป็นที่ยึดที่เกาะ เห็น
ความผันทุกข์มีกำลังกล้าขึ้นเท่าไร ความทุกข์ก็ยิ่งเห็นโทษของมันมาก เรื่องธรรมความผัน
ทุกข์ก็เห็นคุณค่ามากขึ้น นั่นละที่นี้จิตหมุนละ หมุนเลย ทุกข์ทางด้านจิตใจเพราะการหมุน
ตัว ๆ นี้จะหนักมากยิ่งขึ้นกว่าร่างกาย ทุกข์ทางด้านจิตใจ เพราะทำงานไม่หยุด เป็นอัตโนมัติ
สติอัตโนมัติ ปัญญาอัตโนมัติ หมุนตัวตลอดเวลา นี่เป็นทุกข์ทางใจมากกว่าเพราะจิตหมุน
ตลอด มันหนักไปคนละสัดส่วน

บางที่หนักทั้งร่างกายทั้งจิตใจ บางที่หนักทางร่างกายจิตใจไม่มาก พอธรรมชั้น
สูงขึ้นไปแล้วหนักทางด้านจิตใจ ร่างกายก็ธรรมดาๆ แต่จิตใจนี้หมุนตัวตลอดเวลา นั่งอยู่
เฉยๆ ก็ทำงานแก๊กิเลสเป็นอัตโนมัติของมัน นี่เรียกว่าจิตใจทุกข์มากอยู่ เพราะหมุนไม่
หยุดๆ ไม่ยอมนอนกลางคืน ให้นอนให้หลับไม่หลับเพราะเพลินในงานเพื่อผันทุกข์ หมุน
ตัวตลอดเวลาโดยอัตโนมัติ ไม่ต้องบังคับเรื่องความเพียร มีแต่เร่งเอาไว้เท่านั้น มันผาดโผน
โจนทะยาน ไม่รู้ไม่ได้ รั้งคือให้พักนอน บังคับให้พักนอน บังคับให้จิตเข้าสู่สมาธิความ
สงบเย็น ไม่บังคับจิตจะหมุนของมันตลอดเวลาเพื่อความผันทุกข์ ตอนนี้จิตทุกข์มากนะ ทุกข์
มากไปเรื่อยๆ มันหมุนของมันไปเรื่อยๆ ไม่มีเวลาหยุดเวลาถอย ร่างกายก็รู้สึกธรรมดา
ส่วนอดอาหารเราอดไม่หยุดแหละ

การอดอาหารสำหรับจริตนิสัยที่ชอบแล้ว สำหรับเราเองนี้อุดอาหารได้ดีทุกชั้น ไม่
ว่าชั้นต่ำ ชั้นกลาง ชั้นละเอียด อดอาหารเท่าไรยิ่งหนุนได้ดี คล่องตัว ๆ นั่นเป็นอย่างนั้น
การฝึกกรรมตนพูดเป็นขั้น ๆ ทุกข์ทั้งร่างกายและจิตใจ ทุกข์ส่วนร่างกายมากกว่าจิตใจมี
ทุกข์ทางด้านจิตใจมากกว่าร่างกายมี เป็นขั้นเป็นตอนไปอย่างนั้น แต่ธรรมะชั้นสูงแล้วจะ
ทุกข์ทางใจเพราะหมุนตัวตลอดเวลา มากกว่าทางร่างกาย เหล่านี้เป็นเพราะอะไร เพราะกิเลส

กับธรรมพัตกัน กิเลสมีมากมีน้อยก็รู้ว่า เป็นภัยแล้วจะให้มันตกค้างอยู่ในจิตใจได้ยังไง มันมีมากมีน้อยเท่าไรก็เอาให้มันพังถ่ายเดียว ๆ นี่ก็เรียกว่าต่อสู้กัน เป็นทุกข์

จนกระทั่งกิเลสขาดสะบั้นไปหมด ไม่มีอะไรเหลือเลย เราจึงรู้ได้ชัดเจนว่า ที่ได้รับความทุกข์ความทรมาน ลำบากลำบากตลอดทั้งส่วนร่างกายและจิตใจนี้ เป็นเพราะกิเลสเท่านั้น ฟังแต่ว่าเท่านั้น พอกิเลสขาดสะบั้นลงไปจากใจแล้วไม่มีทุกข์ ทางใจไม่มี เพราะกิเลสเป็นต้นเหตุแห่งการสร้างทุกข์ ที่นี้กิเลสตัวต้นเหตุขาดสะบั้นลงไปแล้วทุกข์ก็ไม่มี ตั้งแต่บัดนั้นต่อไปไม่ปรากฏว่าทุกข์มี แต่เราก็ไม่ได้จ้องไม่ได้มองว่าทุกข์จะมีหรือไม่มีละ แต่ไม่มีเลยตลอด

พอกิเลสขาดสะบั้นลงไปทุกข์ก็ขาดสะบั้นลงไปตาม ๆ กัน จะยังเหลืออยู่ในวงชั้นที่เท่านั้น เช่น เจ็บท้อง ปวดหัว ตัวร้อนอะไร หรือหิวกระหาย อยากหลับอยากนอน เป็นเรื่องของชั้นนี้ มันเป็นของมันแต่ไม่กระเทือนถึงใจ เราก็ทราบ ยอมรับว่าในชั้นนี้ไม่มีอะไรดับ สิ่งใดที่เคยมีของมันมันก็มีของมันเป็นธรรมดา เป็นแต่เพียงว่าไม่ไปรบกวนจิต ไม่ไปประสานจิต เสียดแทงจิตให้เดือดร้อนไปตามเท่านั้น ชั้นนี้ก็ชั้นนี้ จิตก็เป็นจิต เป็นฝึก เป็นฝ้าย เป็นคนละฝ้ายละฝ้ายแล้ว นั้น

เพราะฉะนั้นชั้นนี้จึงเป็นเรื่องชั้นนี้ล้วน ๆ ที่จะดับลงไปเหมือนกิเลสไม่มี กิเลสจึงเป็นตัวเหตุอันสำคัญที่จะบังคับชั้นนี้ให้หมุนตัวเข้ามาทำลายตัวเองคือจิตเสียอีก พอกิเลสขาดลงไปแล้วชั้นนี้ก็ชั้นนี้ล้วน ๆ ไป ไม่มีอะไร ทุกข์ทางใจของพระพุทธเจ้า ของพระอรหันต์ จึงไม่มี ตั้งแต่วันกิเลสตัวเป็นเหตุสร้างทุกข์ขาดสะบั้นลงไปจากจิตใจ ท่านครองบรมสุขเป็นนิพพานเที่ยงขึ้นมาเลย ไม่มีทุกข์เหลือ นี่เรียกว่าทุกข์ทางใจหมดโดยสิ้นเชิง ในขณะที่กิเลสสิ้นไปโดยสิ้นเชิงไม่มีอะไรเหลือ มีแต่ชั้นนี้เท่านั้น ชั้นนี้จะมีไปตลอดจนกว่าลมหายใจดับพริบ นี่เรียกว่าสมมุติสุดท้ายคือลมหายใจ

พอลมหายใจดับลงพบบรมุติดับไปพร้อมกัน วิมุตติก็ออกเลยละ วิมุตติเต็มส่วนของตัวอยู่แล้ว ออก ไม่ต้องรับผิดชอบในสิ่งเหล่านี้คือชั้นนี้ต่อไปอีกแล้ว เรียกว่านิพพานเที่ยง การฝึกทรมานตนได้สมเหตุสมผล สมมักสมหมายตามเหตุที่บำเพ็ญมามากน้อย ผลจะแสดงขึ้นมาอย่างนั้น ๆ จนกระทั่งหมดเหตุหมดผล หมดเหตุหมดผล ไม่ให้ผลต่อไปอีกแล้ว เพราะเหตุไม่มีผลก็ไม่มีการก่อผลก็พอแล้ว บรมสุขพอเต็มที่แล้ว พอ นี่การฝึกตนเองเป็นอย่างนั้น ธรรมเหล่านี้ท่านทั้งหลายเคยได้ยินจากใครบ้าง เราอยากจะพูดเต็มปากเลยว่า ไม่ได้ยินง่าย ๆ แหะล้างั้นเลย ก็มีแต่หลงตาบ้วนนี่ว้อ ๆ ๆ อยู่มาพูดให้ฟังอยู่นี้

นี่จึงจวนจะตายเท่าไรยิ่งห่วงโลกห่วงสงสารมากเข้าทุกวันนะ แทนที่จะมาห่วงธาตุ
ชั้นธกของกระดูกของเราไม่มี เรบอกไม่มี อาศัยกันไปอย่างนั้นละ คือเครื่องไม้เครื่องมือ
สำหรับใช้ ทีนี้มันซำรุดลงไปแล้วมันก่อกุศลให้เรอีก อะไรก็เจ็บนั้นปวดนี้ ดูซิขานี้นั่งฉัน
จ้งหันยังไม่เสร็จเหยียดออกแล้ว นี่มันก็เป็นความทุกข์อันหนึ่ง แต่ใจไม่มีกับมันก็บอกว่าไม่
มี มันมีของมันก็มีอย่างนี้ อันนี้จะเรียกสมมุติอันหนึ่ง พอลมหายใจขาดแล้วเหล่านี้ก็หมด
จิตก็ถอนจากความรับผิดชอบกันขาดสะบั้นไปเลย อนุภาทิสสนิพพาน เป็นความบริสุทธิ์
ล้วน ๆ ไม่มีสมมุติเข้าไปเจือปนคือขั้นเป็นต้นเลย ขั้นนี้เป็นสมมุติ ให้จิตที่บริสุทธิ์แล้ว
รับผิดชอบอยู่ พออันนี้ดับลงไปก็หมดความรับผิดชอบ

พุทธศาสนาเป็นศาสนาชั้นเอกอุทีเดียว เราจะหาที่ไหนไม่เจอเราชี้นิ้วเลย สาม
แดนโลกธาตุนี้จะไม่ มีเฉพาะพระพุทธศาสนาเท่านั้นที่เป็นศาสนาที่รื้อขนสัตว์โลกให้หลุด
พ้นจากทุกข์เป็นลำดับ ๆ จนกระทั่งถึงพ้นจากทุกข์โดยสิ้นเชิงได้ มีพุทธศาสนาเท่านั้น เรา
ไม่ได้ดูถูกเหยียดหยามศาสนาใด เพราะเราไม่เข้าใกล้ชิดติดพันกับศาสนานั้น ๆ ยิ่งกว่าการ
ปฏิบัติต่อพุทธศาสนา ถึงขนาดเอาเป็นเอาตายเข้าว่าเลย ได้ผลเป็นที่พอใจภูมิใจจึงได้มา
พูดให้พี่น้องทั้งหลายฟัง แต่อดไม่ได้นะ ศาสนาใดจริง ศาสนาใดปลอม ศาสนาผิดถูก
ประการใด ไม่ต้องบอกมันหากรู้ของมันเอง ไม่ต้องไปหาดูศาสนาใด ดูอันนี้แล้วครอบไป
หมดเลย

ท่านทั้งหลายได้เกิดมาท่ามกลางพุทธศาสนา อ่ยานอนอยู่เปล่า ๆ นะ ทุกข์มันก็
ทุกข์เหมือนโลกทั่ว ๆ ไป ถ้าทุกข์ไม่มีธรรมแล้ว ทุกข์ไม่มีความหมาย ตายไม่มีฝั่งมีฝานะ
ถ้าทุกข์ด้วยการสร้างความดี เอา ทุกข์เถอะว่างั้น นี่ความหมายเต็มตัว ทุกข์นี้ทุกข์เพื่อสุข
ทุกข์ด้วยการสร้างความดีตะเกียกตะกายฝึกฝนอบรมตนให้เป็นคนดีแล้ว เอา ทุกข์ไปเถอะ
นี่ทุกข์เพื่อความดีทั้งนั้น แต่ทุกข์แบบตะเกียกตะกายเหมือนคนตกน้ำอยู่ในมหาสมุทรนั้น
ทุกข์ก็กัปกัปกัปล้มมันก็เป็นอย่างนั้น ไม่มีฝั่งมีฝายให้เกาะให้ยึดได้เลย แต่ทุกข์เพราะอำนาจ
แห่งการสร้างความดีเจือปนไปด้วยแล้วนี้ ทุกข์อันนี้จะไปเพื่อความ สุข ให้พากันจำเอา
นะ เอาละพูดเท่านั้นละวันนี้

เมื่อวานนี้ไปวัดดอยธรรมเจดีย์ ไม่ได้ไป โอ๊ย เป็นหลาย ๆ ปีนะ ฟังไปเมื่อวานนี้
เอารถตู้เราไป รถตู้สีน้ำเงินของเรา สามคันไปเลยเชียะว เอาของใส่เต็ม ๆ ๆ แล้วไปเลย
จากนี้ไปถึงวัดดอยธรรมเจดีย์ เวลาขาไปไม่จอดที่ไหนเลยแหละ แต่รถมันหนักมันต่างกัน
หรืออาจจะเกี่ยวกับรถมีมากมีน้อยตามสายทางก็ได้ เวลาไปนี้ ๒ ชั่วโมง ๑๒ นาที เวลา
กลับมา ๒ ชั่วโมงกับ ๕ นาที เร็วกว่ากัน ๗ นาที เอาละให้พร

โยม พ่อแม่ครูจารย์เพิ่งเริ่มนั่งตลอดรุ่งนี้ จิตไม่เสื่อมแล้วใช่ไหมคะ

หลวงตา อุตตอนนี้น้ำมันไม่เสื่อมแล้วแหละ ตอนจิตเสื่อมมันตั้งรากตั้งฐานไม่ได้แหละ อันน้ำมันจิตเริ่มก้าวขึ้นนี้แล้วก็ขึ้นตลอดรุ่งไปเรื่อยเลย จิตเสื่อมนี้ถึงปีกับห้าเดือนละมั้ง ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนนี้ เดือนเมษายนน้ำมันถึงตั้งตัวได้ ปีกับห้าเดือนไม่ใช่เล่นๆ นะ จิตเสื่อม โถทุกข์แสนสาหัสเลย จนไม่ลืมว่าฉันเถอะ จิตเสื่อมนี้ไม่ลืมเลย เพราะมันทุกข์มากจริงๆ พุดไม่ออก มันเหมือนไฟไหม้กองแกลบอยู่ในหัวอกเรานี่ ร้อนระอุอยู่ภายในอยู่ที่ไหนไม่สบายเลย เสียตายจิตที่ว่าดีๆ นั้นเสื่อมไปหายไปเลย ยังเหลือแต่ไฟขึ้นแทนที่ เพราะฉะนั้นพอตั้งได้ปีบคราวนี้จึงขีดเส้นตายให้กันเลย น้ำมันเซ็ด ถ้าหากว่าจิตของเราเสื่อมคราวนี้เราต้องตาย ถ้าเรายังไม่ตายจิตเราจะเสื่อมไม่ได้ นั่นละที่มันมัดกันด้วยสติ เข้าใจไหม ไม่ให้เผลอเลย ตั้งหลักใหม่ได้แล้วก็ฟัดกันขึ้นได้เลย ขึ้นได้แล้วก็เอาเตลิด จิตนี้จะเสื่อมไปอีกไม่ได้เพราะเซ็ดพอแล้ว ถ้าเสื่อมคราวนี้เราต้องตายเป็นอื่นไปไม่ได้ มันจะต้องตายจริงๆ เพราะจิตเรามันเป็นนิสัยอย่างนั้น ถ้าว่าอะไรแล้วขาดไปเลยๆ

เช่นอย่าง น้ำมันมักมีตัวอย่างของกันและกันได้ เช่น พระโคธิกะ ท่านบอกว่าฉานเสื่อม ก็คือจิตเสื่อม ๖ หน พอหนสุดท้ายนี้ ท่านเลยเอามีดโกนเชือดคอท่าน ท่านเสียใจมาก จะทนอยู่ต่อไปไม่ได้แล้วมันเป็นทุกข์ แล้วมาเทียบกับของเราแล้วมันก็แบบเดียวกัน เพราะฉะนั้นเวลาจิตเราเจริญขึ้นแล้วจะเสื่อมไปไม่ได้ ถ้าเสื่อมต้องตาย มันก็คิดถึงพระโคธิกะ พระโคธิกะตายเพราะจิตเสื่อมนะ แต่ท่านมีอุปนิสัยของท่าน พอจิตของท่านเสื่อมครั้งสุดท้ายนี้ ท่านเอามีดเชือดคอท่าน พอเชือดคอเลือดทะลักออกมาท่านพิจารณาเลือดบรรลुरुธรรมขึ้นในขณะนั้นเลย เป็นพระอรหันต์ในเวลา นั้น

เรามันไม่ได้เป็นนิสัยอย่างนั้น ตายก็ตายจริง แต่ตายแบบซุงทั้งท่อนตาย ท่านตายแบบนั้น ที่เอามาเทียบกันได้คือว่า มันทนไม่ไหวจะอยู่ไปทำไม ตายเสียดีกว่า ดีหรือไม่ดีก็ตามมันก็บอกว่าดีกว่าไปเลย ตายเสียดีกว่า พระโคธิกะท่านเอาจนตายแล้วท่านก็สำเร็จอรหันต์ แต่เรามันจะไม่สำเร็จอรหันต์อะไรละ คือมันทนไม่ไหวมันจะตายแบบเดียวกัน เพราะทนมาปีหนึ่งกับห้าเดือนแล้ว ทนทุกข์มากที่สุดเลย โถ ทุกข์มากจริงๆ นะ จิตเสื่อมนี้จนไม่ลืม ถ้าหากว่ายังเสื่อมอีกคราวนี้เราต้องตาย มันอาจเป็นได้ เพราะพระโคธิกะเป็นตัวอย่างอยู่แล้ว ก็มันทนไปไม่ไหวแล้ว ตายเสียกว่า นั่นละมันจะไปตอนนั้น แต่นี้ยังบอกว่าเมื่อยังมีชีวิตอยู่นี้จิตจะเสื่อมไปไม่ได้ มันก็ฟัดกันอย่างหนักขนาด จิตเสื่อมก็เป็นครูอย่างเอกถึงใจ เราเป็นเอง เสื่อมปีหนึ่งกับห้าเดือน โถทุกข์มากที่สุดเลย

เอาละไปละ

รับฟังรับชมพระธรรมเทศนาของหลวงตา ได้ที่
www.Luangta.com หรือ www.Luangta.or.th
และรับฟังจากสถานีวิทยุสวนแสงธรรม กรุงเทพฯ และสถานีวิทยุอุดร
FM 103.25 MHz